

SL(5)649 – Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 4) (Cymru) 2020

Cefndir a Diben

Mae'r Rheoliadau hyn yn gosod nifer o gyfyngiadau a gofynion mewn ymateb i'r risgiau i iechyd y cyhoedd sy'n deillio o'r Coronafeirws, ar ôl i Reoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 3) (Cymru) 2020 ddod i ben ar 8 Tachwedd.

Daeth y Rheoliadau hyn i rym ar 9 Tachwedd 2020 a byddant yn dod i ben ar 19 Chwefror 2021, oni bai eu bod yn cael eu dirymu cyn hynny. Rhaid adolygu'r Rheoliadau erbyn 19 Tachwedd, o leiaf unwaith rhwng 20 Tachwedd a 3 Rhagfyr, o leiaf unwaith rhwng 4 Rhagfyr a 17 Rhagfyr ac o leiaf unwaith bob 21 diwrnod ar ôl hynny.

Mae 9 Rhan i'r Rheoliadau. Mae'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth yn y meysydd allweddol a ganlyn:

- a) gwahardd cynullïadau mewn annedd preifat, ac eithrio gydag aelodau o'r un aelwyd neu aelwyd estynedig, heb esgus rhesymol;
- b) caniatáu i hyd at ddwy aelwyd gytuno i ffurfio aelwyd estynedig (ni fydd hyn yn gyfyngedig i amgylchiadau lle mae gan un aelwyd dim ond un aelod sy'n oedolyn);
- c) gwahardd cynullïadau mewn mannau cyhoeddus heb esgus rhesymol, ond
 - a. caniatáu i hyd at bedwar o bobl o unrhyw aelwyd, neu unrhyw nifer o aelodau o'r un aelwyd, ymgynnull yn yr awyr agored neu mewn mangre reoledig;
 - b. caniatáu i aelwyd estynedig ymgynnull yn yr awyr agored;
 - c. caniatáu cynullïadau o hyd at 15 y tu mewn neu 30 yn yr awyr agored gymryd rhan mewn gweithgaredd a drefnir gan gorff cyfrifol;
- d) caniatáu teithio o fewn ac ar draws Cymru, ond gwahardd teithio allan o Gymru ac i mewn heb esgus rhesymol;
- e) cyflwyno gofynion i bobl hunanynysu os ydyn nhw wedi cael canlyniad prawf positif am y Coronafeirws, neu wedi cael eu hysbysu i wneud hynny gan swyddog olrhain cysylltiadau;
- f) gosod rhwymedigaethau ar bersonau sy'n gyfrifol am fangre sy'n agored i'r cyhoedd, neu am waith sy'n cael ei wneud mewn unrhyw fangre, i gymryd pob mesur rhesymol i leihau'r risg o ddod i gysylltiad â, neu ledaenu'r Coronafeirws – gan gynnwys ei gwneud yn ofynnol i gyflogwyr alluogi neu ganiatáu i weithwyr hunanynysu pan fydd yn ofynnol i'r gweithiwr wneud hynny gan swyddog olrhain cysylltiadau;

- g) ei gwneud yn ofynnol i wisgo gorchuddion wyneb ar drafndiaeth gyhoeddus ac yn ardaloedd cyhoeddus mangroedd dan do, yn ddarostyngedig i rai esemptiadau ac eithriadau.

I grynhoi:

Mae Rhan 2 yn gosod cyfyngiadau ar gyfarfod â phobl eraill. Fodd bynnag, gall person fod mewn cynulliad os oes ganddo esgus rhesymol, naill ai pan fydd yn rhesymol angenrheidiol ac nad oes dewis arall yn rhesymol ymarferol, neu mewn amgylchiadau penodol fel yr amlinellir yn y rheoliadau. Mewn anheddau preifat (gan gynnwys gerddi), dim ond gydag aelodau o'u haelwyd a'u haelwyd estynedig y gall pobl ymgynnull. Gall pob oedolyn ffurfio aelwyd estynedig mewn uchafswm o ddwy aelwyd sy'n cytuno. Y tu allan i anheddau preifat, gall pobl ymgynnull yn yr awyr agored mewn grwpiau o hyd at bedwar (nid yw plant dan 11 oed yn cael eu cyfrif), neu gydag aelodau o'u haelwyd eu hunain ac aelwyd estynedig (waeth beth yw'r nifer). Mewn llety mewn gwesty neu lety gwyliau arall, dim ond gydag aelodau o'u haelwyd eu hunain y gall pobl ymgynnull. Mewn mannau dan do eraill, gall pobl ymgynnull gydag aelodau o'u haelwyd eu hunain neu mewn grwpiau o hyd at bedwar (nid yw plant dan 11 oed yn cael eu cyfrif). Mae Rhan 2 hefyd yn gwahardd trefnu digwyddiadau a gynhelir yn bennaf y tu mewn ar gyfer mwy na 15 o bobl, neu yn yr awyr agored ar gyfer mwy na 30 o bobl, yn amodol ar eithriadau. Gwaherddir digwyddiadau cerddoriaeth penodol sydd heb eu trwyddedu hefyd.

Mae Rhan 3 yn gwahardd pobl rhag mynd i Gymru neu ymadael â Chymru, yn amodol ar eithriadau. Mae'r Rheoliadau'n darparu enghreifftiau o ddibenion y gallai fod yn rhesymol angenrheidiol i berson fynd i Gymru neu ymadael â Chymru, ac maent yn darparu amgylchiadau penodol lle caniateir teithio. Caniateir teithio o fewn Cymru.

Mae Rhan 4 yn gosod gofynion newydd ar bobl sydd wedi cael canlyniad positif am y Coronafeirws a'u cysylltiadau agos. Mae'n ofynnol i oedolion a phlant sydd wedi cael canlyniad positif, a phobl sydd wedi cael "cysylltiad agos" â rhywun sydd wedi cael canlyniad positif, ac sydd wedi cael eu hysbysu gan swyddog olrhain cysylltiadau i beidio â gadael y lle maen nhw'n byw tan ddiwedd y diwrnod olaf o'u hynysiad. Y cyfnod ynysu yn gyffredinol yw 10 diwrnod i'r rheini sydd wedi cael canlyniad positif a 14 diwrnod i'r rheini sydd wedi cael cysylltiad agos, ond mae dechrau'r cyfnodau hynny'n amrywio yn dibynnu ar yr amgylchiadau (er enghraifft; a yw'r person wedi adrodd ar symptomau neu beidio). Mae'n ofynnol i oedolion sydd â chyfrifoldeb am blentyn y mae'n ofynnol iddo ynysu, i gymryd pob mesur rhesymol i sicrhau bod y plentyn yn hunanyysu. Mae'r rheoliadau'n galluogi swyddogion olrhain cysylltiadau i rannu gwybodaeth i'r graddau y mae hynny'n angenrheidiol ar gyfer gweithredu a gorfodi'r system hunanyysu.

Mae Rhan 5 ac Atodlen 1 yn ymwneud â busnesau a gwasanaethau y mae'n rhaid i'w mangroedd fod ar gau i'r cyhoedd. Ymhlith y rhai y mae'n ofynnol iddynt gau at aelodau'r cyhoedd mae neuaddau cyngerdd, lleoliadau adloniant i oedolion, theatrau a chlybiau nos. Mae Rhan 5 hefyd yn cynnwys darpariaeth sy'n gwahardd alcohol rhag cael ei werthu, ar

fangreoedd sydd â thrwydded i'w werthu, ar ôl 10.00 p.m. ac sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r fangreoedd fod ar gau erbyn 10.20 p.m. ar yr hwyraf.

Mae Rhan 6 ac Atodlen 2 yn cynnwys darpariaeth sy'n gosod gofynion ar "fangre reoleiddiedig" (mangre sydd ar agor i'r cyhoedd neu lle mae gwaith yn cael ei gynnal) i gymryd mesurau rhesymol at ddibenion lleihau'r risg o ddod i gysylltiad â'r Coronafeirws, a lledaeniad y feirws. Mae'r Rheoliadau hefyd yn nodi'r gofynion i wisgo gorchuddion wyneb ar drafnidiaeth gyhoeddus, gan gynnwys mewn tacsis, ac mewn mannau penodol o dan do, yn ddarostyngedig i esemptiadau ac eithriadau.

Mae Rhan 7 ac Atodlen 3 yn ymwneud â gorfodi'r cyfyngiadau a'r gofynion, gan gynnwys pwy all gymryd camau gorfodi, cyhoeddi hysbysiadau cydymffurfio, pwerau i symud a gwasgaru cynullïadau, pwerau i atal digwyddiadau, pwerau i gyfarwyddo pobl sy'n torri cyfarwyddyd i hunanynysu i ddychwelyd adref a gorfodi'r gofyniad i wisgo gorchuddion wyneb. Mae'n darparu ar gyfer pŵer i fynd i fangre, i'r heddlu gynnal archwiliadau ar y ffyrdd ac i ddefnyddio grym rhesymol mewn rhai amgylchiadau.

Mae Rhan 8 yn gwneud darpariaeth ynghylch troseddau a chosbau. Mae hyn yn cynnwys troseddau y gellir cyhoeddi rhybudd cosb benodedig ar eu cyfer fel dewis arall yn lle dwyn achos llys.

Mae Rhan 9 yn gwneud diwygiad canlyniadol ac yn cynnwys termau diffiniedig, gan gynnwys y diffiniad o weithgaredd "wedi ei drefnu" at ddibenion y Rheoliadau hyn.

Gweithdrefn

Gwneud cadarnhaol.

Gwnaed y Rheoliadau hyn gan Weinidogion Cymru cyn iddynt gael eu gosod gerbron y Senedd. Rhaid i'r Senedd gymeradwyo'r Rheoliadau o fewn 28 diwrnod (ac eithrio unrhyw ddiwrnodau pan fydd y Senedd wedi'i diddymu neu yn ystod y toriad am fwy na phedwar diwrnod) o'r dyddiad y'i gwnaed iddynt barhau i gael effaith.

Materion technegol: craffu

Nid oes unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt wedi eu nodi o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Rhinweddau: craffu

Nodir y pwyntiau a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Rydym yn nodi cyfiawnhad Llywodraeth Cymru dros unrhyw ymyrraeth bosibl â hawliau dynol. Yn benodol, nodwn y paragraffau a ganlyn yn y Memorandwm Esboniadol:

“Er bod y Rheoliadau yn cyffwrdd â hawliau unigol o dan y Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a Siarter Hawliau Sylfaenol Ewrop, mae'r Llywodraeth yn credu bod modd eu cyfiawnhau er mwyn atal lledaeniad clefydau heintus a/neu y caniateir yr ymyrraeth gan fod nod dilys i'r ymyrraeth honno, sef diogelu iechyd y cyhoedd. Mae'r Llywodraeth hefyd yn credu bod y Rheoliadau yn gymesur.

Mae'r Rheoliadau hyn yn cyffwrdd ag Erthygl 5 (yr hawl i ryddid), Erthygl 8 (yr hawl i barch at fywyd preifat a theuluol), Erthygl 9 (rhyddid meddwl, cydwybod a chrefydd), Erthygl 11 (rhyddid i ymgynnull a chymdeithasu) ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (diogelu eiddo).

Mae pob un o'r rhain yn hawliau amodol, sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd ag arfer yr hawliau os yw hynny'n angenrheidiol mewn cymdeithas ddemocrataidd er budd diogelwch y cyhoedd neu er mwyn diogelu iechyd. Rhaid i bob cyfyngiad a gofyniad o'r fath gael eu cyfiawnhau ar y sail bod iddynt nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn gymesur. Mae angen i unrhyw ymyrraeth yn yr hawliau hyn hefyd gael ei gydbwysu yn erbyn rhwymedigaethau cadarnhaol y Wladwriaeth o dan Erthygl 2 (yr hawl i fywyd). Mae gweithredu cyfyngiadau a gofynion cenedlaethol newydd o dan y Rheoliadau hyn yn ymateb cymesur i ledaeniad cynyddol y Coronafeirws dros yr wythnosau diwethaf. Mae'n cydbwysu'r angen i gynnal ymateb priodol i'r bygythiad a achosir gan y Coronafeirws yn erbyn hawliau unigolion a busnesau, mewn modd sy'n dal i fod yn gymesur â'r angen i leihau'r cynnydd yng nghyfradd drosglwyddo'r Coronafeirws, gan ystyried y dystiolaeth wyddonol.”

2. Rheol Sefydlog 21.3 (ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Nodwn na fu unrhyw ymgynghori ffurfiol ar y Rheoliadau hyn. Yn benodol, nodwn y paragraffau a ganlyn yn y Memorandwm Esboniadol:

O ystyried y bygythiad difrifol ac uniongyrchol a achosir gan y Coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd y cyhoedd brys, ni fu ymgynghoriad cyhoeddus mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

Wrth benderfynu ar yr angen am y cyfyngiadau a'r gofynion a amlinellir yn y Rheoliadau hyn, a'u manylion, yr wyf i, ynghyd â Gweinidogion eraill a swyddogion Llywodraeth Cymru, wedi cynnal trafodaethau gyda sectorau a rhanddeiliaid allweddol, gan gynnwys llywodraeth leol, arweinwyr busnes ac undebau llafur yng Nghymru, ac rydym yn parhau i gynnal trafodaethau o'r fath. Cyhoeddais yn fy natganiad i'r Aelodau ar 3 Tachwedd fwriad Llywodraeth Cymru i gyflwyno'r newidiadau a gyflawnir yn y Rheoliadau hyn, ac adroddwyd am hynny yn eang wedyn.”

3. Rheol Sefydlog 21.3 (ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Mae'r Memorandwm Esboniadol yn darparu na luniwyd asesiad effaith rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn oherwydd yr angen i'w rhoi ar waith ar frys er mwyn mynd i'r

afael â bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn darparu bod crynodeb o'r asesiad effaith integredig wedi'i baratoi ac y bydd yn cael ei gyhoeddi ar wefan llyw.cymru: <https://llyw.cymru/asesiadau-o-effaith-coronafeirws>.

4. Rheol Sefydlog 21.3 (ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Nodwn y darn canlynol o'r Memorandwm Esboniadol sy'n cyfeirio at dystiolaeth wyddonol a dynnwyd arni er mwyn asesu'r risg i iechyd y cyhoedd. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn darparu fel a ganlyn:

"Er na fydd effaith y cyfnod atal byr ar gyfradd atgynhyrchu COVID-19 yn gwbl hysbys am rai wythnosau, diben gwneud y Rheoliadau [Rhif 3] oedd darparu amodau a fyddai'n arwain at ostyngiad yn y gyfradd atgynhyrchu. Mae'r dystiolaeth wyddonol a ddefnyddir i asesu'r risg i iechyd y cyhoedd d yn cael ei darparu gan [Gell Cyngor Technegol Llywodraeth Cymru](#) ac mae ar gael ar wefan llyw.cymru."

O ran y Rheoliadau hyn, byddem yn ddiolchgar pe gallai Llywodraeth Cymru nodi dystiolaeth a oedd yn dangos y dylid gosod cyfyngiadau a gofynion ar sail Cymru gyfan.

Yn benodol, dystiolaeth a ddangosodd y dylai ardaloedd yng Nghymru sydd â'r nifer uchaf o achosion Covid-19 fod yn ddarostyngedig i lacio cyfyngiadau a gofynion pan ddaw Rheoliadau Rhif 3 i ben. Roedd nifer yr achosion fesul 100,000 o'r boblogaeth ar gyfer Merthyr Tudful a Rhondda Cynon Taf yr uchaf yng Nghymru ar 9 Tachwedd, fel y cyhoeddwyd gan [Iechyd Cyhoeddus Cymru](#).

Y goblygiadau yn sgil ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Dim.

Ymateb Llywodraeth Cymru

O ystyried yr amgylchiadau presennol o ran y Coronafeirws, mae angen ymateb Llywodraeth Cymru mewn perthynas â'r pedwerydd pwynt rhinweddau yn unig cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol.

Cynghorwyr Cyfreithiol

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

11 Tachwedd 2020

